

NAČELA ODGOVORNE NABAVE

PHILIP MORRIS
INTERNATIONAL

PORUKA NAŠEG VIŠEG POTPREDSJEDNIKA POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Naša posvećenost zamjeni cigareta alternativama bez dima može se postići samo ugrađivanjem održivosti u sve što radimo i zahtijeva značajnu transformaciju našeg poslovanja. Dok se transformišemo, održivost vidimo kao osnovnu priliku za inovacije, rast i dugoročno kreiranje vrijednosti vođeno namjenom i uticajem.

Postavili smo jasne ekološke, društvene ciljeve i ciljeve upravljanja fokusirajući se na uticaje naših proizvoda i poslovnih aktivnosti, koje ne možemo postići sami.

Uz veliku mrežu poljoprivrednika i dobavljača, naš lanac nabave je suštinska vrijednost našeg poslovanja. Stoga nam trebaju svi naši dobavljači da rade s nama na postizanju ovog cilja.

Naša Načela odgovorne nabave („RSP“) su obnovljena kako bi ugradila rezultate najnovije procjene materijalnosti održivosti naše kompanije, uzeli u obzir vanjske regulatorne promjene i razmotrili napredak PMI-ja u razvoju i transformaciji našeg poslovnog modela.

Budući da važnost održivosti na sve višem nivou za sve dionike u lancu vrijednosti, želimo da zajedno sa našim partnerima budemo aktivni nosioci promjena.

„Budući da važnost održivosti na sve višem nivou za sve dionike u lancu vrijednosti, želimo da zajedno sa našim partnerima budemo aktivni nosioci promjena.“

Scott Coutts

Viši potpredsjednik poslovnih aktivnosti

UVOD U NAČELA ODGOVORNE NABAVE

Ovaj dokument opisuje sveobuhvatni okvir vrijednosti kompanije Philip Morris International Inc. ("PMI"), kao i zahtjeve procesa i učinka na koje se naši dobavljači moraju pozivati i kojih se moraju pridržavati kao dijela svog poslovnog odnosa sa PMI.

RSP kompanije PMI za 2023. ažurira našu prethodnu iteraciju dokumenta iz 2017.

RSP su podijeljeni u dva dijela.

Odjeljak 1 sadrži skup osnovnih načela koja su obavezna za dobavljače koji žele poslovati s nama („Osnovna načela“).

Odjeljak 2 sadrži skup smjernica i savjeta za primjenu Osnovnih načela, za podršku dobavljačima u razvoju dobrih praksi („Smjernice i savjeti za primjenu načela“). Smjernice i savjeti za primjenu načela su indikativni, nisu iscrpni i treba ih koristiti isključivo u svrhu usmjeravanja.

RSP kompanije PMI je u skladu sa industrijskim normama, kao i međunarodno priznatim standardima i propisima. Namjeravaju da podrže naše Dobavljače u stvaranju okvira zajedničkih vrijednosti, kao dio PMI-jevih aktivnosti nabave kroz kontinuirano poboljšanje.

RSP se prvenstveno odnosi na naš lanac nabave. Stoga zahtijevamo od svih Dobavljača koji pružaju robu i/ili usluge PMI-u („Dobavljači“)

da budu u skladu sa Osnovnim načelima RSP-a. Odgovornost Dobavljača je da osiguraju da svi njihovi zaposleni, dobavljači, zastupnici i podizvođači u njihovom lancu snabdijevanja razumiju i poštuju Osnovna načela RSP-a.

Prihvatanjem rada sa PMI-om, Dobavljači se obavezuju da će se pridržavati Osnovnih načela RSP-a i, stoga, PMI ima pravo na procjenu njihove usklađenosti putem izdavanja lične izjave, mrežne procjene, revizije ili inspekcije, kao i pravo da prati uticaj učinka svojih Dobavljača, sprovođenjem odgovarajuće dubinske analize.

U slučaju potencijalnih problema koji su identifikovani kao neusklađenost s obaveznim zahtjevima RSP-a, Dobavljači moraju obezbijediti svu razumnu saradnju sa PMI-jem kako bi se osiguralo da se problemi istražuju, provjeravaju i otklanjaju. Ovo je predmet legitimnih ograničenja primjenjivih na komercijalno osjetljive i/ili povjerljive informacije.

Sve informacije koje su dobavljači dužni prijaviti PMI-u u skladu sa ovim RSP-om treba dostaviti:

osobi koju Dobavljač redovno kontaktira PMI Grupe; ili tim kompanije PMI-a za odgovornu nabavu na sljedećoj adresi:
responsiblesourcing@pmi.com

SADRŽAJ - ODJELJAK 1: OSNOVNA NAČELA

PРАВNA USKLAĐENOST I NAČELA POSLOVNOG INTEGRITETA

- 1.A Borba protiv mita i korupcije
- 1.B Povjerljive informacije, intelektualno vlasništvo i trgovina povlaštenim informacijama
- 1.C Privatnost podataka i kibernetička sigurnost
- 1.D Fer konkurencija
- 1.E Sukobi interesa
- 1.F Marketing sa integritetom
- 1.G Fiskalni integritet
- 1.H Nelegalna trgovina
- 1.I Sankcije
- 1.J Naučni integritet i korištenje proizvoda u naučne svrhe
- 1.K Eksterne komunikacije i angažman

NAČELA LJUDSKIH PRAVA

- 2.A Rad djece
- 2.B Raznolikost, jednakost, ravnopravnost i inkluzija
- 2.C Prisilni rad, moderno ropstvo i trgovina ljudima
- 2.D Sloboda udruživanja i kolektivnog pregovaranja
- 2.E Prava na zemljište
- 2.F Zdravlje i sigurnost na radu
- 2.G Plate i beneficije
- 2.H Radno vrijeme
- 2.I Odgovorna nabava minerala
- 2.J Upravljanje zaštitom okoliša

NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

- 3.A Sistem upravljanja zaštitom okoliša
- 3.B Potrošnja resursa i svođenje otpada na minimum
- 3.C Šuma i biodiverzitet
- 3.D Klimatsko djelovanje

Otvoren razgovor

SADRŽAJ - ODJELJAK 2: UPUTSTVA I SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA

VODIČ ZA PRAVNU USKLAĐENOST I NAČELA POSLOVNOG INTEGRITETA

- 1.A Savjeti za primjenu načela borbe protiv mita i korupcije
- 1.B Savjeti za primjenu načela povjerljivih informacija, intelektualne svojine, i trgovine povlaštenim informacijama
- 1.C Savjeti za primjenu načela privatnosti podataka i kibernetičke sigurnosti
- 1.D Savjeti za primjenu načela fer konkurencije
- 1.E Savjeti za primjenu načela sukoba interesa
- 1.F Savjeti za primjenu načela marketinga s integritetom
- 1.G Savjeti za primjenu načela fiskalnog integriteta
- 1.H Savjeti za primjenu načela nelegalne trgovine
- 1.I Savjeti za primjenu načela sankcija
- 1.J Savjeti za primjenu načela naučnog integriteta i korištenja proizvoda u naučne svrhe
- 1.K Savjeti za primjenu načela vanjske komunikacije i angažmana

VODIČ ZA NAČELA LJUDSKIH PRAVA

- 2.A Savjeti za primjenu načela rada djece
- 2.B Savjeti za primjenu načela različitosti, jednakosti, ravnopravnosti i inkluzije
- 2.C Savjeti za primjenu načela prisilnog rada, modernog ropstva i trgovine ljudima
- 2.D Savjeti za primjenu načela slobode udruživanja i kolektivnog pregovaranja
- 2.E Savjeti za primjenu načela prava na zemljište
- 2.F Savjeti za primjenu načela zdravlja i sigurnosti na radu
- 2.G Savjeti za primjenu načela plata i beneficija
- 2.H Savjeti za primjenu načela radnog vremena
- 2.I Savjeti za primjenu načela odgovorne nabave minerala
- 2.J Savjeti za primjenu načela upravljanja zaštitom okoliša

SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

- 3.A Savjeti za primjenu načela sistema upravljanja zaštitom okoliša
- 3.B Savjeti za implementaciju potrošnje resursa i minimiziranja otpada
- 3.C Savjeti za implementaciju šuma i biodiverziteta
- 3.D Savjeti za implementaciju klimatskog djelovanja

PHILIP MORRIS
INTERNATIONAL

ODJELJAK 1

OSNOVNA

NAČELA

Svi Dobavljači moraju poštovati i postupati u skladu sa sljedećim Osnovnim načelima za uspostavljanje ili nastavak poslovanja sa kompanijom PMI.

PRAVNE USKLAĐENOSTI I NAČELA POSLOVNOG INTEGRITETA

Svi Dobavljači moraju voditi svoje poslovanje na zakonit, odgovoran i etički način, striktno poštujući sve svoje ugovorne obaveze u vezi sa kompanijom PMI. Od Dobavljača se očekuje da identifikuju, razumiju i vode svoje poslovanje u potpunosti u skladu sa svim primjenjivim zakonima i propisima u njihovim zemljama poslovanja, uključujući one koji se odnose na međunarodnu trgovinu, kao što su sankcije, kontrola izvoza i obaveze izvještavanja, ljudska prava i zaštita okoliša. Očekujemo da naši Dobavljači tretiraju zakonske zahtjeve kao minimum, a u slučajevima kada se lokalni zakoni razlikuju od RSP-a, očekujemo da se naši dobavljači pridržavaju najviših i najstrožih zahtjeva i standarda.

Dobavljači moraju odmah obavijestiti PMI o svim značajnim krivičnim i/ili parničnim pravnim žalbama, novčanim kaznama i/ili administrativnim sankcijama koje bi mogle negativno uticati na poslovne odnose sa PMI-om.

PMI je posvećen visokim standardima poslovnog integriteta u svemu što radimo i u vezi sa svim zainteresovanim stranama sa kojima radimo. Stoga, u skladu sa posvećenošću PMI-a da osigura budućnost bez dima s integritetom, od naših Dobavljača se očekuje da djeluju u skladu s našim zajedničkim vrijednostima poštenja, poštovanja i pravičnosti, u svim aspektima svojeg poslovanja: na svojim radnim mjestima i tržištima, za svoje zainteresovane strane i za zajednice u kojima posluju.

Da bi to postigli, Dobavljači su dužni pridržavati se sljedećih standarda:

1.A BORBA PROTIV MITA I BORBA PROTIV KORUPCIJE

Podmićivanje i korupcija bilo koje vrste su zabranjeni. Svaki aspekt rada Dobavljača mora imati jasnu i legitimnu namjeru i poslovnu svrhu, bez skrivenih planova ili skrivenih motiva, a Dobavljači moraju imati uspostavljene adekvatne procedure kako bi spriječili bilo koji oblik mita, korupcije, iznude ili pronevjere u svom poslovanju. U tu svrhu, Dobavljači moraju:

- ne nuditi, direktno ili indirektno, bilo kojem državnom službeniku ili bilo kojoj drugoj strani, bilo kakav poklon, putovanje ili gostoprimstvo koji bi se mogli smatrati pokušajem da se nepropisno utiče na bilo koji čin ili odluku takvog državnog službenika ili stranke;
- nikada ne pokušavati, ili činiti da izgleda da se pokušava, na neprikladan način uticati ili djelovati na profesionalnu objektivnost bilo koje druge strane sa kojom se posluje;
- ne razmjenjivati nikakve poklone ili gostoprimstvo i reprezentaciju u vezi sa bilo kojim tenderom ili procesom nadmetanja u vezi sa PMI proizvodima ili uslugama;
- ne vršiti bilo kakvu vrstu olakšavanja plaćanja (mala plaćanja, u gotovini ili u naturi) kako bi se ubrzala radnja koju bi državni službenik trebao rutinski poduzeti, čak i ako je to dozvoljeno lokalnim zakonom ili ako je to „uobičajeno“ u lokalnim društvenim praksama;
- osigurati da su sve transakcije i interakcije transparentne i osigurati da su tačno evidentirane u poslovnim knjigama i evidencijama Dobavljača;

- transparentno i brzo pružiti PMI-ju sve informacije koje se traže u kontekstu procesa dubinske analize.

1.B POVJERLJIVE INFORMACIJE, INTELEKTUALNA SVOJINA, I TRGOVANJE POVLAŠTENIM INFORMACIJAMA

Sve informacije koje nisu u javnom domenu i koje se pružaju ili su dostupne Dobavljačima u okviru poslovanja sa PMI-om su povjerljive, uključujući – ali ne ograničavajući se na – informacije koje se odnose na zaposlene PMI-a, potrošače, proizvode i procese, intelektualnu svojinu, poslovanje ili tehničke planove, kao i druge povjerljive informacije trećih strana koje se dostavljaju PMI-u. Dobavljači moraju poštovati i čuvati povjerljive informacije, znanje i iskustvo i intelektualnu svojinu PMI-a. Dobavljači neće koristiti PMI-jeve povjerljive informacije u bilo koju drugu svrhu osim u one koje je PMI izričito odobrio.

Nadalje, Dobavljači ne smiju trgovati hartijama od vrijednosti kompanije PMI na osnovu povjerljivih informacija PMI-a niti prenijeti te informacije drugima koji mogu trgovati hartijama od vrijednosti kompanije PMI na osnovu tih informacija. Kada to zatraži PMI, Dobavljači moraju uspostaviti adekvatan sistem „virtuelnog zida“ povjerljivosti ili bilo koji drugi relevantan sistem kako bi „zazidali“ povjerljive informacije koje su dobili od drugih kompanija ili od drugih odjela unutar PMI-ja i spriječili širenje takvih povjerljivih informacija.

1.C PRIVATNOST PODATAKA I KIBERNETIČKA SIGURNOST

U današnjem svijetu vođenom podacima, zaštita podataka i kibernetička sigurnost su od ključne važnosti. Za PMI, podaci su jedno od najvažnijih sredstava i stoga smo posvećeni zaštiti integriteta i sigurnosti kako naših podataka tako i naših sistema u cijelom našem lancu nabave.

Naši Dobavljači moraju da se pridržavaju važećih zakona o zaštiti podataka, kibernetičkoj sigurnosti, regulatornim smjernicama i najboljoj praksi u industriji (uključujući procjene zaštite podataka, ako to zakon zahtijeva, i procjene kibernetičke sigurnosti, kada to PMI smatra prikladnim). Kako bi ispoštovali gore navedeno, Dobavljači moraju:

- imati jasnu, legitimnu i specifičnu poslovnu svrhu za obradu podataka;
- održavati lične podatke tačnim, potpunim i ažurnim;
- zaštititi povjerljivost, integritet i dostupnost podataka i sistema kompanije PMI;
- koristiti informacije pošteno i na način koji je striktno ograničen na postizanje poslovne svrhe; i
- osigurati da su svi podobrađivači ličnih podataka povjerenih Dobavljaču također u skladu sa gore navedenim načelom.

1.D FER KONKURENCIJA

U PMI-ju vjerujemo da je konkurentno tržište dobro za poslovanje i potrošače. Snažno se takmičimo na osnovu kvaliteta proizvoda, uvida potrošača, inovacija i cijene. Način na koji djelujemo jednako je važan koliko i rezultati koje postizemo. Slično tome, PMI očekuje od Dobavljača da se natječu pošteno, na osnovu kvaliteta proizvoda ili usluga, inovacija, cijene, oglašavanja i u skladu sa svim primjenjivim zakonima i propisima. Da bi ispoštovali gore navedeno, Dobavljači moraju:

- ne upuštati se u antikonkurentsko postupanje i uvijek poštovati ograničenja nametnuta važećim zakonima o konkurenciji;
- ne razgovarati o cijenama, plasiranju brendova, trgovinskim programima ili drugim osjetljivim temama za PMI sa konkurentima PMI-ja.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

1.E SUKOBI INTERESA

Svi Dobavljači i njihovi zaposleni i/ili ugovorne strane moraju izbjegavati sukobe interesa tokom svojih poslovnih aktivnosti sa PMI. Međutim, kako to može biti uobičajeno u poslovnom životu, u svim okolnostima kada dođe do sukoba ili može doći do sukoba, Dobavljači moraju poslovati potpuno transparentno. U tu svrhu, Dobavljači moraju:

- otkriti PMI-ju svaki lični odnos koji može imati (npr. sa zaposlenim u PMI-u ili sa državnim službenikom) ili bilo koju drugu situaciju koja može predstavljati ili se smatrati sukobom interesa (npr. situacije u kojima Dobavljačev lični i/ili komercijalni interes, ili interes njegovih službenika ili zaposlenih, jeste, ili može izgledati da je u suprotnosti sa interesima kompanije PMI);
- otkriti PMI-ju kako se namjerava upravljati sukobom interesa;
- postupati transparentno, pošteno i istinito kada kompaniji PMI otkriva potencijalne sukobe interesa.

1.F MARKETING SA INTEGRITETOM

Istinoljubivi smo i odgovorni u našim marketinškim aktivnostima i transparentni u vezi sa rizicima i prednostima naših duhanskih i nikotinskih proizvoda, kako bismo smanjili njihovu nenamjernu upotrebu. Naši proizvodi nisu namijenjeni maloljetnim osobama, kao ni osobama koje nikada nisu bili ili onima koji su bili nekada korisnici duhana i/ili nikotina. Naše marketinške i prodajne aktivnosti, kao i naša obavještenja o proizvodima trebale bi biti dizajnirane i raspoređene u skladu s tim, i trebale bi pružiti odraslim pušačima i korisnicima nikotina ili duhana tačne i neobmanjujuće informacije kako bi napravili informisan izbor, upozoravajući ih na zdravstvene učinke proizvoda. U tu svrhu, kada je to primjenjivo na pruženu robu ili usluge, Dobavljači moraju poštovati sljedeće:

- PMI-jev marketinški kodeks za duvanske proizvode sa sagorijevanjem, PMI-ov marketinški kodeks za alternative bez sagorijevanja (zajedno „PMI-jevi marketinški kodeksi“) i srodne smjernice za implementaciju, kao minimalni standard tamo gdje su strožiji od lokalnih zakona; ili
- lokalni zakoni ili drugi lokalni marketinški kodeksi kada su strožiji od PMI-ovih Marketinških kodeksa ili ako prevladavaju u odnosu na njega.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

1.G FISKALNI INTEGRITET

Porez na dobit pravnih lica i ostali porezi mogu da generišu neophodne prihode za vlade širom svijeta za finansiranje javnih dobara, usluga i infrastrukture. Dobavljači moraju osigurati da se pridržavaju svih primjenjivih poreskih zakona i propisa u zemljama u kojima posluju te da budu otvoreni i transparentni sa poreskim nadležnim organima. Dobavljači se ni pod kojim okolnostima ne bi trebali uključiti u nezakonitu utaju poreza ili omogućiti takvu utaju u ime drugih.

1.H NELEGALNA TRGOVINA

Ukidanje nelegalne trgovine je dugogodišnji prioritet za PMI. Posvećeni smo poslovanju samo sa odgovornim i legitimnim osobama i subjektima koji se pridržavaju fiskalnih običaja i zakona o trgovini, prodaju naše proizvode samo na predviđenom odredišnom tržištu i dijele našu opredjeljenost na sprječavanju preusmjeravanja proizvoda kompanije PMI. Budući da se niko ne može sam boriti protiv nelegalne trgovine, zahtijevamo od naših Dobavljača da ne budu direktno ili indirektno uključeni u, ili podržavaju, nelegalnu trgovinu u vezi sa PMI proizvodima, pranjem novca ili aktivnostima finansiranja terorizma. Shodno tome, Dobavljači moraju:

- baviti se samo legitimnim poslovima;
- ne odobravati, olakšavati ili podržavati krivotvorenje, krijumčarenje ili ostale finansijske zločine, kao što je pranje novca.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

1.I SANKCIJE

Dobavljači moraju voditi svoje poslovanje u skladu sa svim primjenljivim međunarodnim trgovinskim sankcijama i zakonima o kontroli izvoza (uključujući, ali ne ograničavajući se na trgovinske sankcije SAD, EU i Švicarske). Stoga, Dobavljači moraju:

- biti svjesni i u potpunosti se pridržavati svih primjenjivih režima sankcija koji utiču na njihovo poslovanje
- odmah obavijestiti PMI o sljedećem:
  - bilo koje situacije u kojoj namjeravaju isporučiti robu ili usluge PMI-u, koje potiču sa ili su pretovarene preko sankcionisane teritorije ili namjeravaju izvršiti plaćanja ili isporučiti proizvode kompanije PMI na/preko bilo koje sankcionisane teritorije ili strane
  - ako i sami postanu predmet sankcija.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

1.J NAUČNI INTEGRITET I KORIŠTENJE PROIZVODA U NAUČNE SVRHE

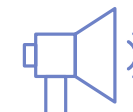

Kredibilitet naše nauke je fundamentalan za PMI. Sav naš naučni rad mora biti rigorozan, transparentan i objektivan, a naši podaci tačni i pouzdani. U tom cilju, dobavljači uključeni u istraživanje, razvoj, procjenu i/ili praćenje relevantnih PMI proizvoda moraju biti u skladu sa kriterijima sigurnosti, kvaliteta, naučnog integriteta i tačnosti navedenih u relevantnim politikama i sporazumima PMI-a, te slijediti primjenjive regulatorne i interne standarde upravljanja.

Slično tome, svi dobavljači koji sprovode aktivnosti naučnog angažmana u naše ime moraju slijediti opšte prihvaćene naučne, etičke i profesionalne standarde, te biti u skladu sa relevantnim lokalnim zakonima, propisima i važećim industrijskim standardima.

U PMI-ju provodimo angažman u naučne svrhe kako bismo povećali svijest i razumijevanje nauke koja podržava smanjenje štetnosti duhana i proizvoda bez dima, omogućavajući našoj misiji da isporučimo proizvode bez dima u budućnosti. Svi dobavljači koji sprovode aktivnosti angažmana u naučne svrhe u naše ime moraju poštovati etičke i profesionalne standarde, održavajući svoju profesionalnu objektivnost i postupajući sa integritetom, transparentnošću i tačnošću. Lokalni zakoni, propisi i primjenjivi industrijski standardi relevantni za angažman u naučne svrhe moraju se uvijek poštovati.

1.K EKSTERNE KOMUNIKACIJE I ANGAŽOVANJE

Osim ako to nije izričito i u pisanoj formi zatražila kompanija PMI, Dobavljači neće komunicirati niti se angažovati u naše ime. Ovo se odnosi na bilo koju eksternu, formalnu i neformalnu komunikaciju, uključujući komunikacije na platformama društvenih medija. Glas PMI je kombinovani glas svakog od nas. Svaka pisana ili usmena komunikacija, komunikacijska kampanja ili inicijativa, kao i aktivnost angažmana koju obavljaju naši Dobavljači moraju biti istiniti, primjereni i u skladu sa našim javnim kompanijskim stavovima.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

NAČELA LJUDSKIH PRAVA

Tretiranje ljudi s poštovanjem i dostojanstvom je ključno za naše poslovanje u PMI-u.

Naš pristup ljudskim pravima zasniva se na Vodećim načelima Ujedinjenih nacija o poslovanju i ljudskim pravima (UNGP). U skladu sa UNGP-ima, shvatamo da ljudska prava uključuju prava sadržana u Međunarodnoj povelji o pravima i Deklaraciji Međunarodne organizacije rada o osnovnim načelima i pravima na radu iz 1998. godine.

U skladu sa gore navedenim, Dobavljači moraju imati uspostavljene politike i procese koji su prikladni njihovoj veličini, industriji i okolnostima, uključujući sljedeće:

- politička posvećenost poštovanju ljudskih prava;

- proces dubinske analize ljudskih prava, u skladu sa UNGP-ima, i uz praktične OECD-ove Smjernice za dubinsku analizu za odgovorno poslovno ponašanje za identifikaciju, sprječavanje, ublažavanje i izračunavanje uticaja na ljudska prava; i
- procesi, uključujući žalbene mehanizme, koji omogućavaju sanaciju bilo kakvih štetnih uticaja na ljudska prava koje Dobavljači mogu uzrokovati ili im doprinijeti. Žalbeni mehanizmi ne bi trebali ulivati strah od odmazde ili nepogodnosti za dionike koji ih koriste.

Od Dobavljača se očekuje da se usredrede na uticaje koji se odnose na međunarodno priznata ljudska prava, uključujući, ali ne ograničavajući se na, sledeće:

2.A RAD DJECE

Bilo kakvo korištenje rada djece je neprihvatljivo za kompaniju PMI. Dobavljači se moraju pridržavati svih primjenjivih nacionalnih i međunarodnih zakona o radu djece i slijediti načela Konvencija MOR-a br. 138 o minimalnoj starosnoj dobi i br. 182 o najgorim oblicima rada djece. Dobavljači moraju imati uspostavljene procese dubinske analize kako bi identifikovali bilo koji oblik rada djece u svom poslovanju i lancu vrijednosti i djelovali na sprječavanju, ublažavanju i obustavljanju takve prakse. U tu svrhu, Dobavljači moraju:

- osigurati da minimalna dob za zapošljavanje ne bude ispod zakonske dobi za završetak obaveznog obrazovanja i, u svakom slučaju, ne ispod 15 godina;
- osigurati da radnici mlađi od 18 godina ne obavljaju poslove koji mogu ugroziti njihovo zdravlje, sigurnost ili mentalni razvoj, ili posao koji uključuje marketing i prodaju duhanskih proizvoda;
- imati odgovarajuće mjere zaštite za mlade radnike na osnovu dodijeljenih zadataka;
- zahtijevati od agenata za zapošljavanje da slijede politiku dobavljača o zapošljavanju i angažovanju mladih radnika.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

2.B RAZNOLIKOST, JEDNAKOST, RAVNOPRAVNOST I INKLUZIJA

Dobavljači moraju održavati radne prakse i radno okruženje koje je inkluzivno i profesionalno. Ne smije se tolerisati uvrjedljivo, ponižavajuće ili degradirajuće ponašanje, ili diskriminacija bilo koje vrste. Dobavljači moraju pružiti jednake mogućnosti zapošljavanja i angažovanja i ne diskriminirati na osnovu ličnih karakteristika, kao što su etničko porijeklo, rasa, vjera ili uvjerenja, nacionalno porijeklo, socio-ekonomski status, porodični status, zdravstveno stanje, starosna dob, invaliditet, spol, seksualna orijentacija, rodno izražavanje, političko mišljenje ili slične karakteristike. Ovo uključuje angažovanje, dodjelu plata i beneficija, unaprjeđenje, disciplinski postupak, otpuštanje i/ili praksa penzionisanja.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

2.C PRINUDNI RAD, MODERNO ROPSTVO I TRGOVINA LJUDIMA

Dobavljači se ne smiju uključivati ili odobravati korištenje prisilnog rada ili rada na osnovu kojeg se trguje ili modernog ropstva. Oni moraju djelovati kako bi identifikovali, spriječili i prekinuli bilo koji oblik modernog ropstva u svojim poslovnim aktivnostima i lancu snabdijevanja, uključujući zatvor, rad za otplatu duga, ropstvo, porobljavanje ili bilo koji drugi oblik prisilnog rada. U svjetlu ovoga, Dobavljači moraju:

- jasno objasniti potencijalne kredite ili povećanja plata svojim radnicima, koji moraju biti zasnovani na poštenim uslovima, međusobno dogovorenim, i ne zahtijevati od radnika da ostane kod poslodavca do završetka otplate.
- ne zadržavati niti oduzimati lične papire bilo kojeg radnika, uključujući njihove pasoše ili lična dokumenta.
- ne dozvoliti radnicima da plaćaju naknade za zapošljavanje, obradu ili zapošljavanje u matičnoj zemlji radnika ili zemlji u kojoj su radnici zaposleni.
- Ako Dobavljač sazna za bilo koji slučaj u kojem su radnici već platili naknade za zapošljavanje, Dobavljač mora nadoknaditi takve naknade.
- osigurati da radnici imaju slobodu kretanja i da nikada nisu fizički spriječeni da napuste radno mjesto ili stan (gdje je to predviđeno).

Smjernice i savjeti za primjenu načela

2.D SLOBODA UDRUŽIVANJA I KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

Dobavljači moraju poštovati i ne miješati se u pravo radnika da osnivaju ili se pridruže sindikatu ili predstavničkoj organizaciji po sopstvenom izboru, i pravo na kolektivno pregovaranje, bez straha od diskriminacije, odmazde, zastrašivanja ili uznemiravanja.

2.E PRAVA NA ZEMLJIŠTE

Kada je to primjenjivo i u skladu s prirodom pružene robe ili usluga, Dobavljači moraju poštovati prava i vlasništvo pojedinaca i lokalnih zajednica, uključujući autohtone zajednice, na njihovo zemljište i prirodne resurse, u skladu sa načelom slobodnog, prethodnog i potpuno informisanog pristanka (FPIC), koji osigurava potpuno otkrivanje informacija o bilo kojem projektu i ostavlja dovoljno vremena za donošenje odluke.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

2.F ZDRAVLJE I SIGURNOST NA RADU

Dobavljači moraju osigurati sigurno i zdravo radno okruženje kako bi spriječili nesreće, bolesti i ozljede. Od dobavljača se traži da redovno obučavaju radnike o zdravlju i sigurnosti i da vode odgovarajuću evidenciju. Svim radnicima mora biti omogućen nesmetan pristup čistim toaletima, pijaćoj vodi i sanitarnim objektima za pripremu, skladištenje i jelo. Ako se smještaj obezbjeđuje, bilo direktno ili preko treće strane, on mora biti čist, siguran i zadovoljavati osnovne potrebe radnika.

2.G PLATE I BENEFICIJE

Dobavljači moraju na odgovarajući način platiti radnike. Kompenzacija mora biti dovoljna da zadovolji osnovne potrebe radnika i njihovih porodica i ostvari diskrecioni prihod u težnji ka plati koja omogućava pristojan život. Plate moraju zadovoljiti barem minimalne zakonske standarde ili odgovarajuće standarde u industriji, gdje ne postoje zakonski zahtjevi za plate. Dobavljači moraju redovno i u potpunosti isplaćivati plate i omogućiti radnicima beneficije i odsustva na koje imaju pravo po zakonu. Dobavljači moraju platiti prekovremene plate za bilo koji rad izvan uobičajenog radnog vremena, po stopi premije koja se zahtijeva po zakonu zemlje ili prema mjerilu lokalne industrije. Dobavljači ne smiju koristiti odbitke od plate kao disciplinsku mjeru.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

2.H RADNO VRIJEME

Dobavljači moraju svim radnicima omogućiti dovoljno vremena za odmor. Dobavljači moraju osigurati da redovno radno vrijeme bude u skladu sa zakonima zemlje u kojoj posluju i da ne prelazi 48 sati sedmično na redovnoj osnovi ili 60 sati, uključujući prekovremeni rad. Dobavljači moraju radnicima dati jedan slobodan dan, najmanje 24 uzastopna sata svakih sedam dana, kao i praznike i omogućiti odsustvo.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

2.I ODGOVORNA NABAVA MINERALA

PMI prepoznaje da je odgovorno nabavljanje minerala važno društveno pitanje koje treba rješavati zajedno, sa svojim dobavljačima i drugim dionicima. Dobavljači moraju razumno osigurati da metali i minerali sadržani u robi koja se isporučuje PMI-u ne finansiraju niti imaju koristi za oružane grupe i ne potiču iz područja pogođenih sukobom ili područja visokog rizika. Poseban fokus treba staviti na nabavu, ekstrakciju i rukovanje tantalom, kalajem, volframom i zlatom (3TG), kao i kobaltom. Stoga, Dobavljači moraju:

- biti posvećen politici o konfliktnim mineralima za provođenje odgovorne nabave minerala i metala;
- provoditi razumnu dubinsku analizu nabave i lanca nadzora nad mineralima i metalima iz područja pogođenih sukobima i područja visokog rizika, uključujući 3TGs („Konfliktni minerali”), u skladu sa Smjericama OECD-a o dubinskoj analizi odgovornog lanca snabdijevanja minerala iz područja pogođenih sukobima i područja visokog rizika, ili bilo kojeg drugog nacionalno ili međunarodno priznatog standarda dubinske analize u lancu nabave ekvivalentne prirode;
- preduzeti sve razumne mjere kako bi osigurali da sve topionice i rafinerije u svom lancu snabdijevanja Konfliktnim mineralima i kobaltom uzmu učešće i aktivno se uključe u programe revizije treće strane kao što je RMAP iz Inicijative za odgovorno tretiranje minerala;
- PMI-u pružiti sve informacije o takvim topionicama i rafinerijama na zahtjev;
- osigurati usklađenost s gore navedenim putem ugovornih obaveza sa partnerima u lancu vrijednosti.

Dobavljači također moraju obaviti razumnu dubinsku analizu za druge materijale za koje PMI s vremena na vrijeme utvrdi da direktno ili indirektno doprinose kršenju ljudskih prava i/ili klimatskim promjenama.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

2.J UPRAVLJANJE ZAŠTITOM OKOLIŠA

Ostvarivanje i puno uživanje ljudskih prava može se odvijati samo u sigurnom i zdravom okruženju. U tom kontekstu, dobavljači moraju voditi svoje poslovanje na način koji obuhvata održivost, uzimajući u obzir – i, gdje je moguće, minimizirajući – negativne uticaje svog poslovanja i lanca nabavke na ljudska prava i okoliš.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

U PMI-ju težimo boljoj, održivijoj budućnosti aktivnim radom na smanjenju uticaja naših proizvoda, poslovanja i lanca vrijednosti na okoliš. PMI konstantno unaprjeđuje poslovne aktivnosti kako bi postigao najviše standarde ekološke održivosti, posebno u oblastima zaštite klime, uklanjanja otpada, eko-dizajna, vode, otpada i biodiverziteta.

Od PMI Dobavljača se očekuje da se fokusiraju na uticaje koji se odnose na međunarodno priznate standarde zaštite okoliša, uključujući, ali ne ograničavajući se na, sljedeće:

3.A SISTEM UPRAVLJANJA ZAŠTITOM OKOLIŠA

Dobavljači moraju implementirati Sistem upravljanja zaštitom okoliša (EMS) relevantan za njihovo poslovanje, podržavajući poboljšanje ekoloških performansi kako bi postigli usklađenost i izvijestili o pozitivnim rezultatima. U implementaciji EMS-a koji je adekvatan i relevantan za njihovo poslovanje, Dobavljači moraju:

- Definirati i uspostaviti politiku zaštite okoliša i povezane procedure, navodeći sljedeće:
  - obavezni zahtjevi koji se primjenjuju na poslovanje Dobavljača, uključujući zakone i propise, kao i relevantna Osnovna načela RSP-a;
  - popis ključnih poslovnih procesa i ishoda koji su neophodni za postizanje vlastitih ekoloških ciljeva;
  - mjere za minimiziranje operativnog uticaja Dobavljača na okoliš;
  - proces odabira poddavljača na osnovu njihovog nivoa svijesti i usklađenosti sa primjenjivim zakonskim i regulatornim zahtjevima, kao i standardima PMI-a;
- osigurati obuku relevantnim menadžerima i zaposlenima – prema potrebi – o aspektima životne sredine koji su povezani sa njihovim oblastima odgovornosti i postojećim politikama i procedurama za zaštitu okoliša;

- saopštiti zahtjeve politike zaštite okoliša poddavljačima;
- uspostaviti sistem praćenja i evaluacije za praćenje ekoloških performansi, omogućavajući korektivne radnje kada se identifikuju problemi neusklađenosti.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

3.B POTROŠNJA RESURSA I MINIMIZACIJA OTPADA

Minimizacija otpada i smanjenje uticaja na okoliš je ključni cilj za PMI. Stoga, Dobavljači moraju posvetiti sve potrebne napore da minimiziraju uticaj otpada i očuvaju prirodne resurse, smanjujući potrošnju energije i materijala, ponovno koristeći i reciklirajući, uz kontinuirano unaprjeđenje procesa kako bi se smanjila potreba za odlaganjem i obradom preostalog otpada. U tu svrhu, Dobavljači moraju, gdje je to primjenjivo, zamijeniti opasne materijale sa alternativama koje manje utiču na životnu sredinu u skladu sa EMS pristupom za smanjenje toksičnosti i ograničavanje izloženosti dobavljača ekološkim rizicima.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

3.C ŠUMA I BIODIVERZITET

Šume igraju ključnu ulogu u podršci ekosistemima i pružanju osnovnih ekosistemskih usluga društvu i stoga moraju biti zaštićene od rizika promjene namjene zemljišta. PMI potvrđuje svoju posvećenost lancu nabave bez krčenja šuma kroz svoj Manifest o nultom krčenju šuma (ZDM), koji pruža smjernice za informisanje o inicijativama dizajna, implementacije i praćenja kako bi se smanjili uticaji promjene korištenja zemljišta na šume. Gdje je to primjenjivo, Dobavljači moraju definisati svoj vlastiti put nulte deforestacije tako što će uspostaviti potpunu i rastuću održivu praksu koja koristi šumarstvu i očuvanju biodiverziteta, u skladu sa ZDM-om PMI-a.

Ako je primjenjivo na njihovo poslovanje, Dobavljači moraju poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu i izbjegavanje daljnjeg gubitka šuma, uključujući, ali ne ograničavajući se na: (i) identifikaciju svih aktivnosti koje dovode do promjena u korištenju zemljišta i onih koje bi mogle biti povezane sa krčenjem šuma i postupcima degradacije šuma; kao i, (ii) klasifikovanje nivoa rizika u sopstvenim operacijama i lancu snabdjevanja na osnovu njihove vidljivosti u primjeni održivih šumarskih praksi i dostupnosti informacija o sljedljivosti materijala.

Smjernice i savjeti za primjenu načela

3.D KLIMATSKO DJELOVANJE

U skladu sa klimatskim djelovanjem PMI-ja, Dobavljači moraju djelovati ka vlastitom cilju dekarbonizacije, obavezujući se na smanjenje vlastitih emisija i ohrabrujući svoje Dobavljače da učine isto. U tu svrhu, Dobavljači moraju:

- definisati mapu puta za poboljšanje identifikacije, praćenja i objavljivanja emisija gasova staklene bašte (u daljem tekstu „GHG”) na godišnjoj osnovi, sa raščlanjivanjem podataka na specifične izvore emisije, kako bi se identifikovala potencijalna područja poboljšanja;
- razviti sveobuhvatnu i robusnu strategiju dekarbonizacije, po mogućnosti postavljajući specifične i potkrijepljene ciljeve i puteve smanjenja u skladu sa ciljevima zasnovanim na nauci i usklađenim sa onima koje je definisao PMI, kao što je otkriveno u najnovijem Integrisanom izvještaju PMI-a;
- gdje je relevantno, izvještavati o specifičnim dostignućima u vezi sa smanjenjem emisija stakleničkih plinova u njihovim vlastitim operacijama i lancu snabdjevanja, te otkrivajući ažurirane faktore emisije koji su rezultat napora dekarbonizacije kada je to moguće

Smjernice i savjeti za primjenu načela

OTVOREN RAZGOVOR

Kao PMI, takođe se oslanjamo na naše Dobavljače i njihove zaposlene i radnike (bez obzira da li su direktno zaposleni ili ne) da otvoreno iznesu svoje mišljenje u ranoj fazi kako bi identifikovali i efikasno riješili nedolično ponašanje. Svi zaposleni i radnici naših Dobavljača mogu postavljati pitanja, izražavati zabrinutost ili prijaviti stvarnu ili sumnjivu neusklađenost sa ovim RSP-om, <https://www.pmi.com/our-views-and-standards/standards/compliance-and-integrity> PMI politika ili primjenjivih zakona i propisa tako što ćete kontaktirati bilo koje od sljedećeg:

- Menadžeri PMI-ja, šefovi odjela, pridruženih društava ili funkcionalno rukovodstvo, kao i odjeli za etiku i usklađenost, pravo, rizik i kontrolu i ljude i kulturu (ljudski resursi);
- Poštanski sandučić PMI-jevog odjela za etiku i usklađenost na PMI.EthicsandCompliance@pmi.com;

- Linija za pomoć za etiku i usklađenost kompanije PMI, koja je kanal za izvještavanje koji upravlja trećim stranama, dostupan 24 sata dnevno, sedam dana u sedmici, na svim jezicima koji se govore u okviru kompanije PMI. Fizička lica mogu kontaktirati liniju za mrežnu pomoć na www.compliance-speakup.pmi.com ili telefonom na njihovom lokalnom tržištu ili povratnim pozivom +1 303-623-0588. Prijave na liniju za pomoć za etiku i usklađenost kompanije PMI mogu se podnositi anonimno, u skladu sa lokalnim zakonima i propisima.

Iz tog razloga, Dobavljači moraju obavijestiti sve svoje zaposlenike i radnike o osobi za kontakt u kompaniji PMI, poštanskom sandučetu PMI-jevog odjela za etiku i usklađenost i PMI telefonskoj liniji za pomoć za etiku i usklađenost. Gdje je prikladno, Dobavljači će biti odmah obaviješteni u vezi sa podrškom koja bi kompaniji PMI mogla biti potrebna za sprovođenje potencijalnih istraga, kao i, gdje je to prikladno, implementaciju svih korektivnih radnji koje bi mogle biti potrebne.

PHILIP MORRIS
INTERNATIONAL

ODJELJAK 2

UPUTSTVA I SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA

U duhu kontinuiranog poboljšanja koje održava PMI, ovaj odjeljak sadrži neiscrpnu listu preporučenih smjernica i savjeta za primjenu Osnovnih načela RSP-a. Smjernice i savjeti za primjenu načela su dati samo u svrhu usmjeravanja, ne predstavljaju pravni savjet i ne oslobađaju dobavljače njihove obaveze da traže stručnu podršku kada je pomoć potrebna.

VODIČ ZA PRAVNU USKLAĐENOST I NAČELA POSLOVNOG INTEGRITETA

- periodično osvježavati mapiranje lokalnih i međunarodnih propisa kako bi se identifikovali obavezni zahtjevi primjenjivi na vlastito poslovanje;
- procijeniti nivo usklađenosti sa primjenjivim zakonima i standardima upoređujući ga s kolegama iz industrije i najboljim kompanijama u klasi koje posluju u istom kontekstu;
- rješavati probleme neusklađenosti po redu važnosti i sprovođenje korektivnih radnji počevši od onoga što se može riješiti vlastitim internim kapacitetom;
- razviti proaktivna rješenja za predviđanje problema neusklađenosti;
- kada je to primjenjivo, angažovati se sa poddobavljačima kako biste podigli njihovu svijest o obaveznim zahtjevima duž cijelog lanca nabave, poboljšali njihove performanse i podstakli odgovornost, smanjujući na taj način vlastitu „indirektnu“ izloženost rizicima neusklađenosti.

1.A SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA BORBE PROTIV MITA I BORBE PROTIV KORUPCIJE

- zahtijevati od zaposlenika, podizvođača i/ili ostalih ugovornih strana, ako je potrebno, da prate obuku koju pruža kompanija PMI o politici kompanije PMI za borbu protiv mita i korupcije;
- oprezno definisati pojam „državni službenik“, vodeći računa o specifičnim lokalnim propisima, kako bi se u definiciju uključili i zaposleni u državnim i lokalnim nadležnim organima i politički kandidati i zaposleni u preduzećima u državnom vlasništvu;
- dokumentirati bilo šta vrijedno dato državnim službenicima;
- uspostaviti adekvatne interne programe usklađenosti i procedure kako bi se spriječili slučajevi podmićivanja i korupcije u bilo kojem komercijalnom poslu koji se preduzima;
- voditi tačne poslovne knjige i evidenciju koja pokazuje sve slučajeve kada je bilo šta vrijedno dato državnom službeniku ili bilo kojoj drugoj strani u vezi sa uslugom pruženom za ili u ime PMI-a;
- uvijek primijenite dobru prosudbu i umjerenost kada dajete ili primete bilo što vrijedno.

1.B SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA POVJERLJIVE INFORMACIJE, INTLEKTUALNA SVOJINA I TRGOVANJE POVLAŠTENIM INFORMACIJAMA

- saopštiti relevantna ograničenja i obezbijediti odgovarajuću obuku svim zaposlenima i podizvođačima;
- imati na umu rizik od nenamjernog otkrivanja povjerljivih informacija kroz rasprave ili korištenje dokumenata na javnim mjestima ili na nesigurnim lokacijama, uključujući virtualne i fizičke lokacije;
- pobrinuti se da postoje sigurni sistemi za prikupljanje, skladištenje i zaštitu povjerljivih informacija PMI-a.

[Osnovna načela](#)

1.C PRIMJENA NAČELA PRIVATNOSTI PODATAKA I KIBERNETIČKE SIGURNOSTI

- imati uspostavljene interne politike, relevantne procese, tehničke i organizacione mjere za prikupljanje, skladištenje, obradu i osiguranje ličnih podataka koji pripadaju PMI-ju i zaštitu takvih informacija od kibernetičkih prijetnji;
- osigurati odgovarajuće obuke svim zaposlenima o zaštiti podataka i kibernetičkoj sigurnosti.

1.D SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA FER KONKURENCIJE

- osigurati odgovarajuću obuku zaposlenima, podizvođačima i/ili drugim ugovornim stranama po potrebi, a posebno onima koji su uključeni u cijene, trgovinske uslove i komercijalne programe, spajanja i akvizicije i ostale relevantne operacije.

Osnovna načela

1.E PRIMJENA NAČELA KONFLIKTA INTERESA

- osigurati odgovarajuću obuku svim zaposlenima, službenicima, kao i ugovornim i podugovornim stranama o pojmu sukoba interesa i postojećim internim procesima za otkrivanje potencijalnih sukoba interesa;
- uspostaviti odgovarajuće interne mjere i/ili procese za zaposlene i službenike kako bi otkrili situacije koje jesu ili mogu izgledati kao sukob interesa.

1.F SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA TRŽIŠTA SA INTEGRITETOM

- osigurati odgovarajuće sesije obuke o PMI marketinškim kodovima za sve zaposlene, podizvođače i/ili ostale ugovorne strane, po potrebi, a posebno za osoblje koje je u kontaktu sa potrošačima;
- provoditi dubinsku analizu kako bi se osiguralo da se marketinške obavijesti i aktivnosti sprovede odgovorno i transparentno, a posebno: (i) da su istinite, tačne, potkrijepljene i neobmanjujuće za odraslu publiku kojoj su namijenjene; (ii) uvijek uzimati u obzir potencijalnu štetu reputaciji i ne sadržavati niti prenositi neprikladan sadržaj; i (iii) su u skladu sa stavom i smjernicama PMI-a.

Osnovna načela

1.G SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA FISKALNOG INTEGRITETA

- utvrditi jasne odgovornosti za upravljanje rizicima usklađenosti sa poslovnim propisima i za poresko planiranje;
- uspostaviti efikasne kontrole kako bi se smanjio rizik od utaje poreza ili njegovog olakšavanja;
- osigurati odgovarajuću obuku svim zaposlenima, podizvođačima i/ili ostalim ugovornim stranama, po potrebi.

1.H SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA NEDOZVOLJENE TRGOVINE

- osigurati odgovarajuću obuku svim zaposlenima, podizvođačima i/ili ostalim ugovornim stranama, po potrebi, o pranju novca i sprječavanju nelegalne trgovine;
- tačno evidentirati sve poslovne i komercijalne poslove u vlastitim poslovnim knjigama i evidencijama;
- uspostaviti efikasne kontrole kako bi se osiguralo izbjegavanje bilo koje aktivnosti koja bi predstavljala krivično djelo pranja novca ili finansiranja terorizma u bilo kojoj relevantnoj jurisdikciji, ili koja bi mogla uzrokovati da PMI počini takvo krivično djelo;

- sprovesti efikasne kontrole za sprječavanje ilegalne trgovine PMI proizvodima, uključujući uspostavljanje sljedećeg:
  - mjere kojima se osigurava da (i) PMI proizvodi ne budu preusmjereni sa legitimnog odredišnog tržišta, (ii) ponuda na tržištu odražava legitimnu potražnju, i (iii) da se PMI proizvodi distribuiraju, transportuju i preprodaju u skladu sa fiskalnim i ostalim primjenjivim zakonodavstvom;
  - mjere za zaštitu komponenti proizvoda i sirovina PMI-a od upotrebe od strane krivotvoritelja; i
  - procedure za, kada je to relevantno, istragu, obustavljanje i prekid poslova sa trećim stranama za koje se sumnja da su umiješane u nelegalnu trgovinu;
- na zakonskim osnovama saradivati s nadležnim organima u bilo kojoj službenoj istrazi nelegalne trgovine, u skladu sa politikom nulte tolerancije PMI-a na bilo koji oblik mita i korupcije.

Osnovna načela

1.I SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA SANKCIJA

- implementirati efikasne interne kontrole kako bi se smanjio rizik od kršenja sankcija;
- sprovesti provjere sankcija i drugu dubinsku analizu prije početka poslovanja s bilo kojom stranom;
- osigurati odgovarajuće obuke o trgovinskim sankcijama, zakonima o kontroli izvoza i običajima za zaposlene u odjelima nabavke, poslovanja, komercijale/prodaje, posebno onim zaposlenima čiji rad uključuje međunarodne finansijske transfere, prekograničnu nabavu ili kupovinu proizvoda, tehnologija i/ili usluga.

Osnovna načela

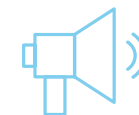
1.J SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA NAUČNOG INTEGRITETA I KORIŠTENJA PROIZVODA U NAUČNE SVRHE

- primijeniti i/ili uspostaviti kontrolu kvaliteta ili druge procese kako bi se osiguralo da su podaci tačni i pouzdani;
- osigurati da su rezultati vlastitog istraživanja provjerljivi;

- provoditi naučna istraživanja bez pritiska da se dođe do konkretnih rezultata.
- izbjegavati sve situacije koje bi mogle dovesti do sukoba interesa koji bi mogao podrivati profesionalnu prosudbu i kredibilitet;
- ne nuditi niti pružati trećim stranama ništa što bi trebalo da ima neprikladan uticaj na njihove izjave, radnje ili odluke.

1.K SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA EKSTERNE KOMUNIKACIJE I ANGAŽOVANJA

- osigurati odgovarajuće komunikacijske sesije za sve zaposlene o primjenjivim politikama PMI-a;
- uvijek provoditi dubinsku analizu kako bi se osiguralo da se eksterna komunikacija i aktivnosti angažovanja koje se obavljaju na zahtjev i u ime PMI-a obavljaju odgovorno i pošteno, a posebno: (i) da su istinite, tačne, potkrijepljene i neobmanjujuće za publiku kojoj su namijenjene; (ii) ne sadrže povjerljive informacije PMI-a.

Osnovna načela

VODIČ ZA NAČELA LJUDSKIH PRAVA

2.A SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA RADA DJECE

- imati uspostavljene politike i procedure koje osiguravaju da se poštuje minimalna starosna dob za zapošljavanje;
- redovno kontrolisati zapošljavanje iz internih i eksternih resursa i ostale relevantne procedure i prakse kako biste osigurali da uključuju sljedeće:
  - pravovremena obaviještenost o zakonima i propisima o radu djece i mladih radnika;
  - formalni procesi za selekciju maloljetnih radnika uključujući nasumične provjere starosti;
  - pregled prakse vanjskih agencija za zapošljavanje u pogledu rizika.
- obučiti one koji su odgovorni za zapošljavanje, uključujući agente za zapošljavanje, o relevantnom zakonodavstvu i procedurama osmišljenim za sprječavanje rada djece;
- redovno provjeravajte zadatke za mlade radnike kako biste provjerili da ne ugrožavaju njihovo zdravlje i sigurnost, ili emocionalni razvoj;
- imati uspostavljenu pisanu proceduru za rješavanje problema rada djece identifikovanih na radnom mjestu na osnovu najboljeg interesa djece.

Osnovna načela

2.B SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA RAZNOLIKOST, JEDNAKOST, RAVNOPRAVNOST, I INKLUZIJA

- imati uspostavljene procese koji definiraju objektivne kriterije zapošljavanja, odabira i angažovanja kako bi se osiguralo da se radnici biraju isključivo na osnovu njihove sposobnosti da obave posao;
- imati uspostavljene procese koji osiguravaju da su povećanja plata, bonusi i unaprjeđenja zasnovani na jasno definisanim, objektivnim kriterijumima ocjene učinka;
- pratiti i razumjeti suštinske uzroke pritužbi u vezi sa internom diskriminacijom i uznemiravanjem i rješavati ih adekvatno;
- podržati napore u pogledu različitosti, jednakosti, ravnopravnosti i inkluzije (udaljem tekstu, „DEEI”) provođenjem internih politika i praksi DEEI-a, uključujući, ali ne ograničavajući se na, težnju ka rodnoj ravnoteži unutar organizacije, posebno na menadžerskom nivou, jednakim platama za rad istog obima i inkluzivnoj nabavi Dobavljača;
- redovno tražiti i pregledavati povratne informacije svojih zaposlenih o pitanjima vezanim za DEEI;
- transparentno komunicirati o naporima na DEEI području u svojim vanjskim komunikacijama u skladu sa međunarodnim DEEI standardima;
- razviti program za aktivno promovisanje nabavke od različitih i malih dobavljača, uključujući preduzeća u vlasništvu manjina i žena.

Osnovna načela

2.C SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA PRINUDNOG RADA, MODERNOG ROPSTVA, I TRGOVINE LJUDIMA

- dogovoriti uslove njihovog zapošljavanja sa svim radnicima u pisanom obliku na mjestu zapošljavanja i provjeriti jesu li plaćene naknade za zapošljavanje;
- obezbediti relevantna dokumenta na lokalnom(e) službenom(e) jeziku(ima) koja objašnjavaju prava i obaveze radnika;
- uspostaviti politike i procedure koje uvijek omogućavaju radnicima da daju otkaz (nakon odgovarajuće najave) ili napuste prostorije bez kažnjavanja za to;
- redovno revidirati politike, procedure i obuke kako bi se osiguralo da su djelotvorne u sprječavanju prisilnog rada, modernog ropstva i trgovine ljudima;
- obavijestiti radnike da se od njih ne traži da plaćaju naknade za zapošljavanje ili daju depozite za svoje poslove kao dio procesa zapošljavanja, odabira i angažovanja;
- uključiti politiku „bez naknada” u oglase za posao;
- provoditi efikasnu dubinsku analizu u odabiru potencijalnih posrednika u radu i osigurati da su na snazi primjenjivi zahtjevi, kao što su dozvole za sve njihove operacije.

Osnovna načela

2.D SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA SLOBODE UDRUŽIVANJA I KOLEKTIVNOG PREGOVARANJA

- dozvoliti predstavnicima radnika da otvoreno komuniciraju o svojim funkcijama bez straha od diskriminacije, odmazde, zastrašivanja ili uznemiravanja;
- podržati pristup predstavnika radnika na njihovom radnom mjestu za obavljanje svojih funkcija, uključujući obezbjeđivanje prostorija za sastanke i osnovnih materijala;
- osigurati radnicima pristup informacijama koje se odnose na važeće kolektivne ugovore;
- osigurati radnicima biranje svojih predstavnika na demokratskim izborima bez učešća Dobavljača;
- imati uspostavljenu proceduru koja opisuje kako se radnici mogu mirno okupljati u svrhu rasprave o pitanjima vezanim za radno mjesto;
- obučiti radnike, nadzornike i menadžere o politikama i procedurama Dobavljača o slobodi udruživanja i kolektivnom pregovaranju;
- osigurajte da se kandidati za posao ne pitaju da li su ikada bili član sindikata ili predstavnik;
- olakšati razvoj kanala koji će omogućiti kolektivni dijalog u zemljama u kojima su prava na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje ograničena zakonom.

2.E SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA PRAVA NA ZEMLJIŠTE

- težiti poštovanju Deklaracije UN-a o pravima autohtonih naroda;
- imati uspostavljenu politiku koja se odnosi na procedure za prava na zemljište uključujući, ali ne ograničavajući se na, procese procjene uticaja na životnu sredinu, društvo, kulturu i ljudska prava, kao i proces slobodnog, prethodnog i potpuno informisanog pristanka (FPIC) i proces angažmana zajednice;
- biti transparentan u donošenju svih odluka o korišćenju ili prenosu zemljišta i postupati u skladu s načelima slobodnog, prethodnog i informisanog pristanka (FPIC);
- ne učestvovati u spornom sticanju prava na zemljište velikih razmjera, ili u bilo kakvom sticanju zemljišta koje dovodi do nedobrovoljnog raseljavanja ljudi;
- poštovati lokalne norme o pravima na zemljište i običajna prava pojedinaca i zajednica, pored svih zakonskih zahtjeva;
- izvršiti procjenu uticaja projekta na životnu sredinu, društvo i ljudska prava;
- imati uspostavljen proces za sprječavanje štetnih uticaja u najvećoj mogućoj mjeri i obezbijediti pojedincima, zajednicama i autohtonim narodima odgovarajući pravni lijek i odgovarajući postupak za korišćenje njihovog zemljišta i resursa.

2.F SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA ZDRAVLJA I SIGURNOSTI NA RADU

- Poštujte Deklaraciju MOR-a o osnovnim načelima i pravima na radu (uključujući njene posljednje izmjene/dopune), koja priznaje sigurno i zdravo radno okruženje kao osnovno pravo.
- imati proces redovnog pregleda operacija i radnih praksi za identifikaciju, procjene i kontrole opasnosti po zdravlje i sigurnost, uključujući procjenu opasnosti prije pokretanja za sve nove i modifikovane procese i opremu;
- dokumentirati sigurne radne procedure za sve poslove sa identifikovanim opasnostima po zdravlje i sigurnost;
- imati proceduru za upotrebu, održavanje i zamjenu lične zaštitne opreme gdje se opasnosti ne mogu adekvatno kontrolisati drugim sredstvima;
- imati procese i politike za spremnost za hitne slučajeve (npr. požar, hitna medicinska pomoć i ostale vrste mogućih hitnih situacija);
- imati proces za istraživanje svih nesreća na radu, povreda, bolesti, incidenata i „zamalo izbjegnutih incidenata” i za preduzimanje korektivnih i preventivnih radnji na osnovu nalaza istrage;
- redovno obučavati radnike o zdravlju i sigurnosti na jeziku radnika ili na jeziku koji radnik razumije i voditi odgovarajuću evidenciju;

- uspostaviti proces za primanje i prikupljanje doprinosa radnika kako bi se spriječili, identifikovali i riješili potencijalni zdravstveni i sigurnosni problemi na radnom mjestu.

Osnovna načela

2.G SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA PLATA I BENEFICIJA

- provoditi procedure koje uključuju sljedeće:
  - ugovori o radu koji jasno navode stope plata koje će radnici zarađivati za redovan i prekovremeni rad, vrijeme isplate i učestalost isplata, kao i sve zakonom dozvoljene odbitke;
  - proces koji osigurava da radnici budu plaćeni na vrijeme.
- slijediti referentnu lokalno definisanu vrijednost osnovnih plata u predmetnoj industriji u zemljama, koja ne postavlja zakonsku minimalnu platu;
- dostaviti radnicima platne liste, gdje je to moguće, sa evidencijom o plaćanju za rad koji obavljaju – i to za redovni i prekovremeni rad;
- osigurati da radnici koji rade na dnevnicu budu plaćeni barem u iznosu zakonski definisane minimalne plate, bez obzira na to da li su proizvodne kvote ispunjene;

- voditi platne evidencije na osnovu tačnog evidentiranja odrađenih sati;
- redovno preispitivati lokalne troškove života i prilagođavati svoje plate po potrebi, idealno kroz analizu plate zasnovanu na priznatoj metodologiji analize plate koja obezbeđuje uslove za pristojan život.

2.H SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA RADNOG VREMENA

- imati uspostavljen proces planiranja rada koji osigurava da svi radnici imaju najmanje jedan dan odmora (24 uzastopna sata) na sedam dana rada;
- koristiti sistem platnog spiska koji radnicima daje platne liste sa brojem odrađenih redovnih i prekovremenih sati;
- održavati tačan sistem evidentiranja vremena u kojem radnici bilježe svoje radno vrijeme;
- imati raspored i proces odobravanja prekovremenog rada koji osigurava da, uključujući prekovremeni rad, radna sedmica bude ograničena na 60 sati i dobiti dobrovoljni pristanak radnika za prekovremeni rad (osim ako nije drugačije propisano ugovorima o radu i kolektivnim ugovorima);
- postaviti razumne proizvodne ciljeve i rasporede zasnovane na realnim stopama radne efikasnosti;

- pratiti i ocjenjivati trendove u zapošljavanju, planiranju proizvodnih kapaciteta, radnom vremenu i drugim funkcijama i podacima kako bi se osiguralo da ispunjavaju zahtjeve o redovnim i prekovremenim satima;
- izvršiti nasumične provjere radnog vremena na platnim listama u odnosu na evidenciju sistema mjerenja vremena kako biste bili sigurni da se sati pravilno evidentiraju.

Osnovna načela

2.I SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA ODGOVORNE NABAVE MINERALA

- pregledavati popis materijala kako bi se utvrdilo sadrži li neki 3TG u komponentama ili podsklopovima proizvoda;
- koristiti resurse i alate koje pruža Inicijativa za odgovorne minerale (RMI) za implementaciju i ažuriranje sistema dubinske analize;
- redovno pregledavati popis rizičnih zemalja koje su identifikovane kao područja pogođena sukobima i područja visokog rizika (CAHRA).

Osnovna načela

2.J SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA UPRAVLJANJA ZAŠTITOM OKOLIŠA

Prepoznajući međusobnu povezanost između ekoloških tema kao što su klimatske promjene i ljudska prava, potičemo Dobavljače na sljedeće:

- razmotriti svoj uticaj na prirodni kapital povezan sa uživanjem ljudskih prava, kao što su degradacija tla, zagađenje vode, zagađenje vazduha, štetne emisije buke (zagađenje bukom) i prekomjerna potrošnja vode.
- razmotriti klimatski pravično djelovanje i stavove ranjivih grupa ljudi ili nedovoljno zastupljenih grupa u njihovom pristupu okolišu i održivosti;
- unaprijediti svijest o povezanosti okoliša i dobrobiti ljudi i ostvarivanja njihovih ljudskih prava;
- postupno implementirati ove politike i ciljeve u cijelom svom poslovanju.

Osnovna načela

SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

3.A SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA SISTEMA UPRAVLJANJA ZAŠTITOM OKOLIŠA

- Gdje je to primjenjivo, dobavljači bi trebali integrisati sistem upravljanja zaštitom okoliša prilagođavanjem već postojećeg sistema upravljanja kvalitetom kako bi se zadovoljili ekološki standardi i pozivali se na ISO standarde kako bi se uskladili s najboljom praksom;
- napravite popis relevantnih ekoloških aspekata i potencijalnih uticaja njihovog poslovanja na osnovu prethodnog iskustva, intervju sa zainteresovanim stranama i istraživanja javnih podataka;
- dodijeliti resurse, uloge i odgovornosti u skladu sa očekivanjima i u skladu sa svojim sistemom upravljanja;
- implementirati snažan sistem praćenja i evaluacije, uskladiti se sa međunarodnim inicijativama i sektorskim radnim grupama o održivosti životne sredine koje pružaju smjernice otvorenog koda;
- informisati i obučiti radnike i poddoblavljače o Dobavljačevim politikama i procedurama zaštite okoliša sa specifičnim događajima i provjeriti njihovo znanje koristeći mrežne upitnike;
- održavati ažuriranu dokumentaciju, po mogućnosti u digitalnom obliku, o svim pitanjima vezanim za okoliš, uključujući ključne procedure, akcione planove, interne revizije i revizije trećih strana, zapisnike sa relevantnih sastanaka, kao i sve druge relevantne faktore;
- dokumentovati i prijaviti sva pitanja vezana za okoliš.

Osnovna načela

3.B SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA POTROŠNJE RESURSA I MINIMI- ZACIJE OTPADA

- poboljšati operativne prakse periodičnim pregledom procesa i konsultovanjem eksternih izvora za referencu, kako bi se identifikovale mogućnosti smanjenja utroška energije, resursa, materijala i stvaranja otpada (npr. program kompanije PMI za Metode proizvodnje koje ne dovode do deponije - Zero Waste to Landfill, koji ima za cilj izbjegavanje stvaranja otpada u njihovim direktnim poslovnim aktivnostima);
- pridružiti se sektorskim inicijativama za optimizaciju resursa kao što su upravljanje vodama i programi cirkularnosti;
- definisati plan optimizacije resursa za postojeće proizvode i uključiti ga u fazu dizajna novih proizvoda naglašavajući strategije za ublažavanje rizika nakon što se procijene uticaji na životnu sredinu;
- održavati i ažurirati dokumentaciju o smanjenju nabave i postupcima minimiziranja otpada, kao što je održavanje proizvodne opreme i rad sistema za upravljanje energijom/vodom, kopije korektivnih i preventivnih akcionih planova i uočenih poboljšanja, kopije energetske i vodnih revizija i izvještaja o inspekcijama trećih strana od strane regulatornih agencija, evidenciju praćenja i evaluacije (M&E), između ostalih relevantnih faktora;
- podići svijest među zaposlenicima i partnerskim dionicima pripremanjem i dijeljenjem obavještajnih video-zapisa i e-poruka na temu efikasnosti resursa, aktivno podstičući primanje prijedloga kako smanjiti potrošnju i izbjeći stvaranje otpada;

- implementirati programe za kontrolu očuvanja resursa, kao što su optimizacija energetske efikasnosti, upravljanje vodama i ponovna upotreba/reciklaža sirovina.

Osnovna načela

3.C SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA ŠUMA I BIODIVERZITETA

- koristiti PMI-ove smjernice o primjeni načela robusne strategije nulte deforestacije u skladu sa njenim manifestom o nultom krčenju šuma;
- koristiti satelitske slike kako biste dopunili svoje planove za procjenu rizika i praćenje, budući da postoji više izvora koji pružaju materijale visokog kvaliteta otvorenog koda;
- implementirati, ako je relevantno, sistem M&E za periodičnu procjenu usklađenosti sa prethodno identifikovanim propisima i zahtjevima PMI-a. Metrika za praćenje performansi treba da poveže aktivnosti konkretnih Dobavljača sa praksama korišćenja zemljišta kako bi se pratili osnovni uzroci krčenja šuma (deforestacije);
- definisati i primijeniti korektivne mjere da li su identifikovani problemi neusklađenosti kako bi se smanjili uticaji na prirodne ekosisteme i zahtjeve za zemljištem;

- održavati ažuriranu dokumentaciju obaveznih propisa, standarda i zahtjeva PMI-a o promjeni korištenja zemljišta, ekološkim performansama i trendovima indikatora praćenja, kopije korektivnih i preventivnih akcionih planova i uočenih poboljšanja, kopije revizija treće strane, između ostalog;
- angažovati se sa svojim poddavljačima da promovišu certifikaciju šuma za šumski materijal kojim se rukuje, koji se isporučuje PMI-u;
- iskoristiti temeljni sistem lanca nadzora za šumski materijal kojim rukuju za PMI.

3.D SAVJETI ZA PRIMJENU NAČELA KLIMATSKOG DJELOVANJA

- angažovati se sa poddavljačima kako biste povećali njihovu svijest, objasnili očekivanja PMI-a i unijeli najbolje prakse u lanac nabave;
- razviti i periodično ažurirati Procjenu rizika od klimatskih promjena kako bi se razumjela izloženost rizicima povezanim s klimom, identifikujući vrstu klimatskih opasnosti koje bi potencijalno mogle uticati na proizvodne lokacije, naglašavajući kritična područja i pozivajući na poboljšanja;
- angažovati zainteresovane strane, uključiti ljude na koje potencijalno utiču njihove poslovne aktivnosti da razgovaraju o rješenjima i učestvuju u njima;
- koristiti daljinsku detekciju za definisanje lokacija u njihovom lancu nabave, gdje ima smisla razvijati projekte ublažavanja/prilagođavanja;
- definisati isplative mjere za ublažavanje rizika i prilagođavanje kako biste garantovali kontinuitet poslovanja tokom vremena i minimizirali negativne posljedice u prioritetnim područjima, radnicima i lokalnim zajednicama.

Osnovna načela

PMI STANDARDI, SMJERNICE I OBAVEZE

Molimo Vas da redovno posjećujete sljedeću stranicu - [Resursi održivosti | PMI](#) – za najnoviju dokumentaciju jer sljedeća lista nije konačna i mogla bi biti objavljena nova ažuriranja:

[PMI-jev kodeks ponašanja](#)

[PMI-jeva posvećenost ljudskim pravima](#)

[Kodeks radne prakse u poljoprivredi \(ALP\)](#)

[PMI-jeva posvećenost okolišu](#)

[Dobre poljoprivredne prakse \(GAP\)](#)

[PMI-jev manifest nulte deforestacije](#)

[Plan tranzicije na niske emisije ugljenika](#)

[PMI-jeva politika upravljanja vodama](#)

[PMI-jeva ambicija o biodiverzitetu i vodama](#)

[PMI Marketing kod o alternativama bez sagorijevanja](#)

[PMI Marketing kod za duhanske proizvode sa sagorijevanjem](#)

[Integrirani izvještaj \(najnovija verzija\)](#)

.....
Ovaj dokument je neslužbeni prijevod [Principa odgovorne nabavke-2023](#) objavljenih na engleskom jeziku. U slučaju neslaganja engleska verzija ima prednost.